

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. május 14.

ÉNEK-ZENE

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2021. május 14. 14:00

I. Dallamdiktálás Zenefelismerés

Időtartam: 60 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Dallamdiktálás

Fontos tudnivalók

Ezen a feladatlapon két, zongorán megszólaltatott dallam hallás utáni leírását kell elvégezni. A feladatlap megoldására 30 perc fordítható.

Az első feladat egyszólamú dallama nyolcszor hangzik el. A nyolc bejátszást szünetek tagolják. Az utolsó elhangzást hosszabb szünet követi. Az egyszólamú dallam megoldására 10 perc áll rendelkezésre.

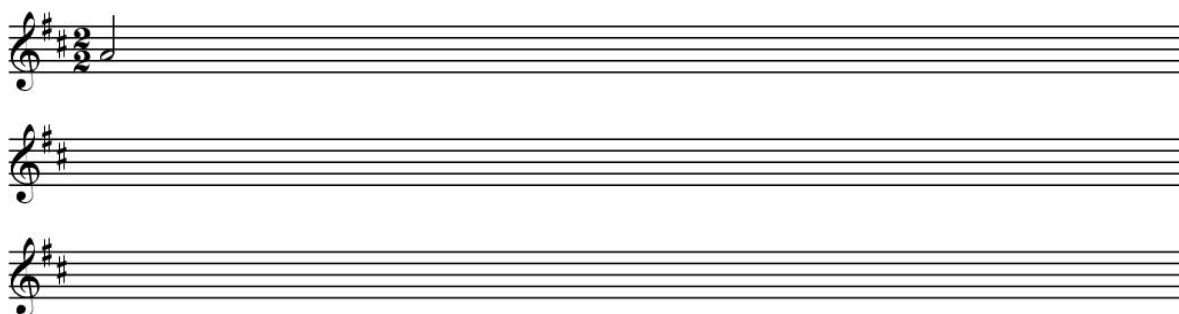
A második feladat kétszólamú dallama tízszer hangzik el. A bejátszásokat szünetek tagolják. A tizedik elhangzást ebben az esetben is hosszabb szünet követi. A kétszólamú dallam leírására 20 perc fordítható.

A feladatlap tartalmazza a dallamok előjegyzését, metrumát és a kezdőhangját. A dallamdiktálási feladatokat ceruzával oldja meg! Csak a pontos, egyértelműen lejegyzett dallamhangok, ritmusképletek és ütembeosztás értékelhetők.

Dallamdiktálás

1. feladat

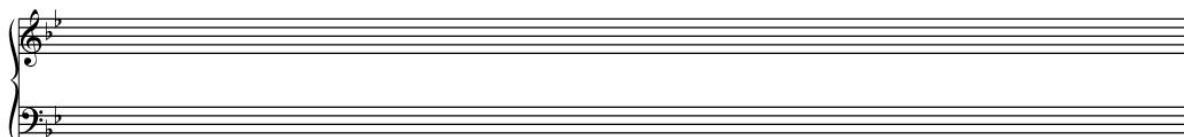
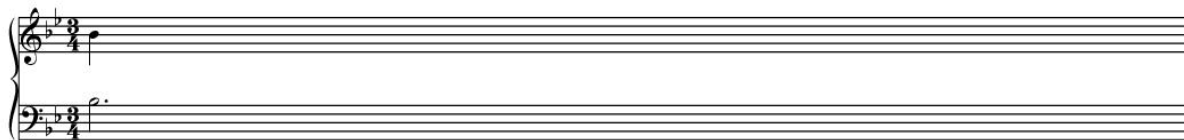
J. S. Bach: Magnificat (Sicut locutus est / Szoprán II. 13-21. ütem)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. feladat

J. W. Hässler: Menüett

20	
----	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zenefelismerés

Fontos tudnivalók

Zenei idézeteket fog hallani, mindegyiket egyszer. Az idézetek néhány másodperces szünetekkel követik egymást. Hallgassa meg a zenei szemelvényeket és jegyezze le válaszát a feladatlap megfelelő soraiba!

A megoldást tollal kell beírni. Ha módosítani kívánja a már beírt választ, húzza át és írja mellé a javítást! Ebben az esetben az áthúzott válasz nem értékelhető.

Minden helyes válasz egy pontot ér, tehát a feladatlap hibátlan megoldására legfeljebb huszonöt (25) pont kapható.

A feladatlap megoldására 30 perc fordítható, a megoldáshoz segédeszköz nem használható.

* * *

Nevezze meg a következő zenei idézetek zeneszerzőjét és a zeneművek címét!

1. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

2. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

3. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

4. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

5. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

7. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

8. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

9. a) Zeneszerző:..... b) Mű címe:.....

2	
---	--

A következő zenei részletekben a dallamot, a témát megszólaltató hangszert kell megnevezni.

10. A hangszer neve:.....

1	
---	--

11. A hangszer neve:.....

1	
---	--

12. A hangszer neve:.....

1	
---	--

13. A hangszer neve:.....

1	
---	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A következő idézetek egy-egy zenetörténeti korszakot képviselnek. Nevezze meg a zenei részletek által felidézett korszakokat!

14. Korszak:

1	
---	--

15. Korszak:

1	
---	--

16. Korszak:

1	
---	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Dallamdiktálás Zenefelismerés			
Dallamdiktálás	1. feladat	10	
	2. feladat	20	
Zenefelismerés		25	
ÖSSZESEN		55	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Dallamdiktálás, zenefelismerés		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. május 14.

ÉNEK-ZENE

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2021. május 14. 14:00

II. Zeneelmélet Zenetörténeti szövegalkotás

Időtartam: 120 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zeneelmélet Fontos tudnivalók

A tesztfeladatok megoldását tollal, a kottázást ceruzával kell beírni. Ha módosítani kívánja a már beírt választ, húzza át a hibát egyszer, és írja mellé a javítást! Csak egyértelmű válasz fogadható el. A megoldáshoz segédeszköz nem használható.

Zeneelmélet

1.

Psalm 130

Josquin des Prés (kb. 1450-1521)

The image shows a musical score for Psalm 130 by Josquin des Prés. It consists of four vocal parts: Soprán, Alt, Tenor, and Basszus. The score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. The lyrics are in Latin. The Soprán part starts with a whole note G4, followed by a half note A4, and then a series of eighth notes. The Alt part starts with a whole note G3, followed by a half note A3, and then a series of eighth notes. The Tenor part starts with a whole note G3, followed by a half note A3, and then a series of eighth notes. The Basszus part starts with a whole note G2, followed by a half note A2, and then a series of eighth notes. The lyrics are: De pro - fun - dis cla - ma - - vi ad te Do - mi - ne, Do - - - - - mi - ne; vi ad te Do - - - mi - ne, cla - ma - vi ad te Do - mi - ne; De pro - fun - dis cla - ma - vi ad te Do - mi - ne; Do - mi - ne, ex - au - fun - dis cla - ma - - vi, cla - ma - vi ad te Do - mi - ne; Do - mi - ne, ex - au -

a) Állapítsa meg, hogy az alábbiak közül mely szerkesztésmódok jellemzik a fenti részletet! Karikázza be a helyes válaszokat!

homofónia

polifónia

imitáció

cantus firmus

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Figyelje meg az alt és a szoprán szólamok jelzett részeit! Mit tud megállapítani a két szólam egymáshoz viszonyított szerkesztéséről és hangközeinek viszonyáról? Írja le minél pontosabban a jelenséget!

A két szólam szerkesztése és hangközviszonya: _____

c) A szerző korának ismeretében, valamint a cím és a szöveg műfajának latin megnevezése alapján állapítsa meg a fenti részlet műfaját!

A műfaj neve: _____

3	
---	--

2. Húzza be az ütemmutatónak megfelelő ütemvonalakat!

J. S. Bach: Aria

(Forrás: https://imslp.org/wiki/Goldberg-Variationen,_BWV_988
(Bach, Johann Sebastian) Martin Straeten (szerk.)

2	
---	--

3. Állapítsa meg az alábbi népdal hangsorát!

Poco rubato

1. Meg - be - te - gült Sza - bó Ka - ta a di - ós - ba,
A di - ós - ba, A di - ós - ba, mo - gyo - rós - ba.

(Forrás: Vargyas Lajos: *A magyarság népzeneje*)

A hangsor neve: _____

1	
---	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Olvassa el az alábbi műelemzést, majd a műelemzés szövege és az ismeretei alapján állapítsa meg az állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Karikázza be a válaszát!

J. S. Bach: Himmelskönig, sei willkommen – BWV 182

Tétel száma	Tétel címe/megnevezése/szólista szólama	Tétel hangneme
1.	Sonata	G-dúr
2.	Chorus: Himmelskönig, sei willkommen	B-dúr
3.	Recitativo [Basszus]: Siehe, ich komme	Esz-dúr
4.	Aria [Basszus]: Starkes Lieben	Esz-dúr
5.	Aria [Alt]: Leget euch dem Heiland unter	g-moll
6.	Aria [Tenor]: Jesu, lass durch Wohl und Weh	d-moll
7.	Chorale: Jesu, deine Passion	B-dúr
8.	Chorus: So lasset uns gehen	B-dúr

A bevezető sonata a bevonuló király közeledtét jelzi; az ünnepélyes, pontozott ritmus jelentőségteljesen utal a francia ouverture műfajára – ugyanis ez az a darab, amely alatt a király el szokta foglalni a páholyát. (...) A vonósok először pizzicatóval [pengetve] kísérnek, majd röviddel a tétel befejezése előtt hosszan kitartott hangokat játszanak. A komponista célja ezzel az, hogy lassú fokozás benyomását keltse, amely majd a következő kórus fokozatos szólambelépésein keresztül egészen a teljes együttes megszólalásáig tart.

A nyitókórus (2. tétel) formai tagolása rendkívül világos. A két azonos keretrész – a tétel da capo-formájú – fűgával kezdődik („Himmelskönig, sei willkommen”), amely kánonjellegű imitációs szövedéken keresztül homofon zárlathoz ékezik. A középrész két hasonló kánon-tömbből áll.

A következő bibliai idézet már nem a régi szokás szerint, kórusformában, hanem recitativóként van megzenésítve.

A három következő ária hangszerelése a tartalmi változást illusztrálja: a szöveg ezekben az áriákban fordul a keresztyénségtől az egyes keresztyén emberhez.

A „Jesu, deine Passion” (7. tétel) az úgynevezett Pachelbel-féle korálfeldolgozások típusába tartozik; minden sort, mielőtt a szoprán hosszú hangértékekben előadná, imitáció készít elő. Az egyes korálsorok kísérőszólamainak egyéni megformálása azonban itt is szétfeszíti a túlhaladott formát.

A zárókórus formailag a nyitókórus párja. Itt is feltűnik egy-egy szövegillusztráló vonás, például a moll-váltás a „Leiden” szónál. (...)

(Forrás: Alfred Dürr: *Johann Sebastian Bach kantátái*, Zeneműkiadó
Budapest, 1982, 231-235., rövidítve, szerkesztve)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) A kantáta instrumentális zenével kezdődik.

IGAZ – HAMIS

b) A nyitókórus vezeti be a teljes együttest: befejezi azt a fokozást, amelyet a szerző az első tételben indít, Bach az énekszólamok homofon beléptetésével éri el a tutti hangzást.

IGAZ – HAMIS

c) A nyitókórus („*Himmelskönig, sei willkommen*” rész) visszatér a középrész után.

IGAZ – HAMIS

d) A harmadik és negyedik tétel szorosan összetartozik: ezt bizonyítja, hogy ugyanaz a szólam éneklí, és azonos hangnemben íródott.

IGAZ – HAMIS

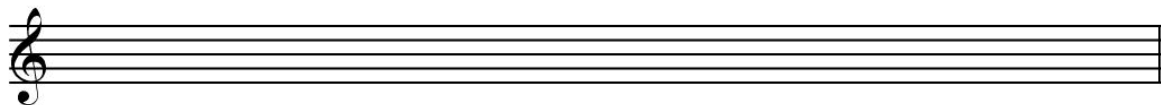
e) A korálfeldolgozásban a szoprán szólam kapta a koráldallamot, belépéseit a többi szólam homofon szerkesztésmódú mozgása készíti elő.

IGAZ – HAMIS

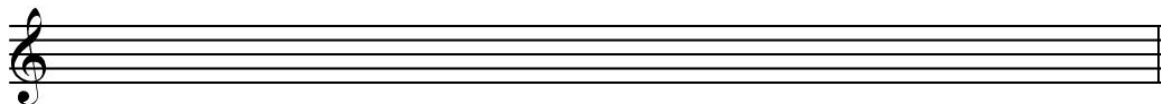
5	
---	--

5. Kottázzon egy disz-lokriszi és egy c-eol hangsort, figyelve arra, hogy a szolmizációs gondolkodásnak megfelelően és ne előjegyzésként használja a módosítójeleket!

a) disz-lokriszi hangsor:

b) c-eol hangsor:

2	
---	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

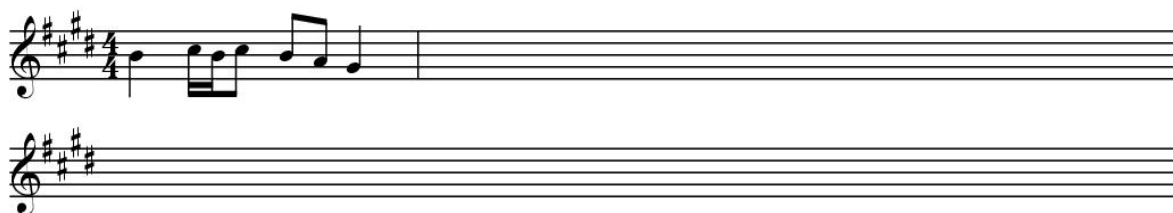
6. Töltse ki a táblázatot, válassza ki a táblázatban megadott abc-s hangok enharmonikus párját!

*a*isz *f*'' *h*' *f*isz' *c*'' *a*sz'

	gisz'	cesz''	eisz''	bé	hisz'	gesz'
enharmonikus pár						

3

7. Alkosson lefelé haladó szekvenciát a megadott dallam mintájára! Az utolsó ütemet, tetszése szerint formálva, a tonikai alaphangon zárja le!

4

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zenetörténeti szövegalkotás

Fontos tudnivalók

A feladat egy szöveg önálló kidolgozása, megalkotása adott szempontok alapján. A megadott három téma közül egyet kell választania. A feladat megoldásának terjedelme minimum három, maximum öt-hat oldal legyen.

Tollal írjon! Ha módosítani kíván a szövegében, húzza át a hibát, és írja mellé a javítást! A helyesírási és nyelvtani hibák nem számítanak bele az értékelésbe, ellenben az olvashatatlan, illetve az értelmezhetetlen megállapítások hibásnak minősülnek. A zenei szakkifejezések és a zeneszerzők nevének helytelen lejegyzései pontvesztéssel járnak. A zeneszerzők nevének írásakor a következő szabály érvényesül: a magyar szerzők esetében a teljes névhasználat legalább egyszer kötelező, de a külföldi szerzők esetében elégséges a családnév megjelölése is. Ebben az esetben a teljes névhasználatért nem jár plusz pont, ám a helytelen írásmód (csak családnévre vonatkoztatva) pontvesztéssel jár.

A feladat megoldásához segédeszköz nem használható.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zenetörténeti esszé

Válasszon egyet az alábbi három cím közül! Dolgozza ki a választott témát a megadott útmutatás alapján!

1. Népzene és műzene kölcsönhatása a zenetörténetben

Az esszé témája a műzene és a népzene kapcsolata a középkortól kezdve a jelenkor zenéjéig. Írásának elején próbálja meg definiálni a két fogalmat, majd keressen kölcsönhatásokat a két nagy terület között. Olyan műfajokat, szerzőket és stílusirányzatokat idézzon fel, ahol tetten érhető ez a kapcsolat. Írjon konkrét példákat, helyezze el azokat az adott zenetörténeti korszakban, és bizonyítsa a kölcsönhatásokat!

2. Ludwig van Beethoven – klasszika és romantika határán

Esszéjének középpontjában L. van Beethoven zeneművészete álljon! Sok tekintetben mondható Beethoven forradalminak: nem csak zenéje, hanem személyisége, valamint a művészlől és a művészet szerepéről alkotott elképzelései is a romantikus ideál előkészítői. Írásában ezeket a szempontokat mutassa be: mi az, amit a romantika zenei hagyománya, a romantika kora Beethovennek köszönhet? Esszéjében ne a szerző teljes életrajzát vagy a teljes művészetét mutassa be, hanem csak azokat a vonatkozásokat, amelyek a romantika felé mutatnak.

3. Az olasz opera kiemelkedő komponistái: G. Verdi és G. Puccini

Vázlatosan mutassa be az opera fejlődéstörténetének fontos állomásait a barokktól a 20. századig! Esszéjében röviden írjon a romantika koráról, az opera műfajának fénykoráról a romantikus operaszerzők témaválasztásáról! Részletesen mutassa be a címben említett két szerző egy-egy operáját (pl. a mű keletkezési körülményei, a témaválasztás aktualitása, a zenei megvalósítás főbb jellemzői stb.)!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	pontszám	
	maximális	elért
I. Dallamdiktálás, zenefelismerés	55	
II. Zeneelmélet, zenetörténeti szövegalkotás		
Zeneelmélet	20	
Zenetörténeti szövegalkotás	25	
II. rész összesen	45	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma	100	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Dallamdiktálás, zenefelismerés		
II. Zeneelmélet, zenetörténeti szövegalkotás		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző